

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaque omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Domin. Infra Octavam Nativitatis. Erant Ioseph & Maria Mater Iesu
mirantes super his, quæ dicebantur de illo. Luc. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

Isa. 59. Non sunt viae meae, sicut viae vestrae; & cogitationes meae sicut cogitationes vestrae. Ita ne? Ergo Psalm. 24. Vias tuas Domine demonstra mihi; & Semitas tuas edoce me, Id est: Decalogum, & Consilia Evangelica: quae etiam strictiora sunt; In istamen non plus est seu difficultatis, seu tentationis, quam in Praeceptis: etiam si Gen. 49. Coluber in via & Ceraastes in semita; ut mordeat ungulas equi, & cadat ascensor eius retrorsum.

Viarum
difficulta-
tes.

In via 4. difficultates sunt obviae. 1. Si sit aspera. Aterunt asperam vias planas.

2. Anfractus & labyrinthi. Aterunt praua in directa. 3. Valles. At omnis vallis impletur. 4. Montes. At omnis mons & collis humiliabitur. Id est: Superbus. In hoc certe non morabitur sponsus adueniens Iesus, Nam Cant. 2. Ecce ipse venit saliens in montibus transiliens colles. Ergo Eccles. 3. Quanto maiores, humiliate in omnibus: & coram Deo inuenies gratiam. Facta recapitulatione per ora, adque viam hortare parandam Domino.

DOMIN. INFRA OCTAVAM NATIVITATIS.

*Erant Ioseph & Maria Mater Iesu
mirantes super his, quae dice-
bantur de illo.*

Luc. 2.

Exod. 25. In Salomonis Templo duo Cherub aduersis oculis Propiciatoriū intuebantur, admirabundorum similes. Sic Maria & Ioseph Iesum.

De quo.

- I. Quae utilitas meditationis.
- II. De admiratione Mariae & Iosephi.
- III. De ruina & signo.
- IV. De Anna in templo assidueitate.

PARS I.

De meditationis utilitate.

I. **C**ic. lib. 4. Academ. quaest. ait. Est animalium, ingeniorumque nostrorum naturale quasi quoddam pabulum Consideratio, contemplatioque naturae: doctoque homini & erudito cogitatio est viuere. Quod hic de naturalibus; nos de spiritualibus dicamus, ac Christianis. 1. Sic Psalm. 76. Meditabor in omnibus operibus tuis. 2. Iusti perfectio-
*Meditari
coelestia est
1. Christiani.*
nes describens Ieremias 3. Thren. ait. Se-
2. Iusti.
debit solitarius; & tacebit. Quia leuauit se super se. Notanda hic tria contemplationi necessaria. Solitudo, Silentium, Eleuatio spiritus. 3. Sed festinato ab Actione necessaria reuertendum est ad contemplationem: sicut mysteriosa Animalia, Ezech. 1. ibant; & reuertebantur instar fulguris. 4. Leuit. 11. Animalia non ruminantia, nec bifida cum ungula, censebantur immunda, inuisque Deo: sic; qui non meditantur diuina; nec habent charitatem geminam. Hinc sponsa laudatur Guttur, sicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum, labiisque ac dentibus illius ruminandum, Cant. 7. 5. Ex tali ruminatione sequitur luminis influxus & gratia, necessarius animae: sicut inferior mundus necessario debet cum coelesti connecti ob influentias, Psalm. 33. Accedite ad eum; & illuminamini. Vtrumque fit per meditationem. Hortatur ad eam Eccles. 6. Cogitatum tuum habet in praecipitis Altissimi; & in mandatis eius assiduus esto: & ipse dabit cor, id est, intelligentiam diuinarum rerum meditatoribus. At alij Psalm. 81. Nescierunt; neque intellexerunt; in tenebris ambulant. 6. Bene igitur Augustin. libr. Meditationum: Ipsa pariet scientiam: scientia compunctionem, compunctio deuotionem: deuotio incendit orationem. 7. Expertus dixit Psalm. 38. In meditatione mea exardescet ignis. Si remittas ab hac;

3. Spiritus
sanctus.

6. Deuotio,
neferuētis.

hac ; refrigescas , vt calida , subtracto foco.

Meditari II. Vsurpata sit incunda. Psalm. 118. *est incūdū.* Quam dulcia faucibus meis elogia tua ! super mel & fauorem meo. Vbi Hieron. Recte: Post mel gustatum , alius nullus sapit cibum.

2. Roborat. Hinc istud : In iustificationibus tuis meditabor , alias vertit deliciabor. 2. Vt Samsonis robur Iud. 16. in criminibus confitebat : ira animi , in meditationibus. Ab his si desistas , Isa. 3. Erit pro crispante crine caluitium : id est , ait Hier. erit virens absque cogitatione. Tunc ficeris Ier. 12. Vt desolatione desolata est omnis terra : quia non est qui recogitet corde.

3. Est Deo gratus odor. III. Ergo. 1. Exod. 20. Sumetibit aromata equalis ponderis ; id est , dicta factaque Christi patientis & docentis : & cum in tenuissimum puluerem contuderis per meditationem ; Pone ex eo in tabernaculum fœderis : Et gratissimum dabunt odorem Deo. 2. Item Deut. 7. Recorderis cuncti iuneris , id est , omnium beneficiorum Dei , per quod adduxit te Dominus Deus tuus annis xxx. 3. Eth. 4. Reuoca diem præcælitum , beneficiorum : metire ventum vitæ breuitatem : & ignem pondera gehennæ. Hoc age : Meditare ; & eris cum Maria & Ioseph admirans.

PARS II.

De admiratione Maria & Iosephi.

Notitia est admiratio nis causa. I. Erant mirantes : Vti Christus , fidem laudians Centurionis , miratus est Mat. 8. Vbi D. Tho. Non admiratione ignorantia : sed obiecti magni. Nec enim ignorare poterant puerum verum esse Deum ac hominem. Sciebant id ex reuelatione S. spiritus , salutatione Angeli , Pastorum adoratione , Magorum aduentu , stellæ ortu , prophetiis , &c. Quo autem maior est rerum diuinarum cognitio , hoc & maior admiratio. At meditatio maiorem parit notitiam : ideoque & admirationem

Teste Ps. 118. Mirabilia testimonia tua : Ideo scrutata est ea anima mea.

2. Inde ignorantia , ingratitudo , tepor Christianorum ; quia opera Christi non meditantur. Hinc ardor nonnullorum paucorum : quia meditantur. Psalm. 38. Concaluit cor meum intra me , & in med. mea exardescit ignis.

3. Ipsa est fornax ; quæ succensæ ollæ fordes à fudo sursum agit , ac despumat. Sic agnoscit quis imperfectum suum. 4. Ipsa sunt scopæ , quibus vsus Psal. 74. Meditatus sum nocte cum corde meo ; & exercitabar , & scopebam spiritum meum.

4. Aromata conclusa non dant odorem : atreclusa. Pictique tapetesta agnoscuntur , cum explicantur. Sic mysteria diuina : quæ per meditationem quasi spectatum exponuntur , suntque admirationi , & venerationi. Et Quia merces congregauit , & misit in sacculum pertusum : Agg. 1. Nunquid cognoscuntur in tenebris mirabilia tua ; aut iustitia tua in terra obliuioni ? Ps. 87.

II. Nouerant omnia Ioseph & Maria. quia tamen audire cognoscebant , erant mirantes. Recole & tu. 1. Nam nil maius quam quod Deus homo factus est , ait Damasc. lib. 3. Orth. fid. c. 3. Quid admirabilius ; humanam naturam vsque ad Diuinitatis vnionem ascendisse ? Aut ad eam descendisse Deum ? 2. Atque ideo fortasse Angeli , Psal. 103. vocantur ministri , & Heb. 1. Administratores spiritus : Homines autem Fratres. Hebr. 2. Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare , dicens ; Narrabo nomen tuum fratribus meis. De hoc gloriatur S. Ber. fer. 2. in Cant. Puto spernere me Christus non potest : quia os ex osibus meis , & caro de carne mea est. 4. Quid , Quod ipsi Angeli se hominum conseruos fateantur ? Ioanni Angelum adoraturo , is ait , Apocal. 19. 22. Vide , ne feceris. Ego conseruus tuus sum , & fratrum tuorum.

D 3 Quare

Quare Agnosce o homo, S. Leo ser. 1. de Nat. Christi: dignitatem tuam; & diuine cōsors factus natura noli in veterem vilitatem degeneri conuersatione redire. 6. Athodie homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientib. Ps. 48. Non sic Ioseph & Maria.

2. Myſteria III. Miratur Dauid, 2. Reg. 5. Angelum à Deo miſſum, qui educeret populum ex Aegypto: *Que est autem, vt populus tuus Israel, gens in terra; propter quam iuit Deus, vt redimeret eam sibi in populum, & poneret sibi nomen?*

Quid de Christianis dixisset, à Deo ipso incarnato redemptis? Moyses Deu. 4. commendat memoriam Dei descendētis in Sinai: & ait: Interroga de diebus antiquis, qui fuerunt ante te, ex die, qua creauit Dominus hominem super terram; si facta est aliquando huiusmodi res; vt audiret populus vocem Dei loquentis de medio ignis: sicut tu audisti, & vidisti? Quanto magis iam? cum non Dei vox tantum audita est: sed ipse in terris visus est?

3. Est nouū miraculū.

De hoc Ierem. 31. Creauit Dominus nouum super terram: semina circundabit virum. Quam nouitatem sic explicat S. August. Portans omnia verbo virtutis suae ab infirmitate portatur. &c. De Creatura sua Creator omnium creatur. 4. Iacob. Genes. 32. luctans cum Angelo totam noctem, eum noluit dimittere, nisi percepta benedictione; quantumuis elabi is niteretur: dum demum vinceretur. Sic omnes tota nocte legis luctantes ab Angelo testamenti benedictionem efflagitarunt: Ps. benedicat nos Deus: At is restituit; donec ascendere aurora B. V. M. cuius vtero arctatus fuit.

5. Eamque irreuocabilem.

5. Iacob, Gen. 27. veste mutata extorfit benedictionem paternam: cumque senex expauit stupore vehemente, & ultra quam credi par est, admiratus est, volenti ait, Glossa, reuocare benedictionem, cœli-

tus fraus reuelata est; eiusque, significatio Deum nempe induturum hominem. Eadem & hic Iosephi fuit admiratio. Sic Rupertus Tuit. in Gen. 27. Et iuste miratur. Nam nouum fecit Dominus super terram, Iere. 31. Adamum è terra; & colta Euam; Christum ex Virgine. Sic August. ser. 11. de temp.

IV. 6. In quo Myſterio mirificam inesse oportuit potentiam, etiam cœlos rupturam: Vnde Isai. 64. Vtinam dirumperes cœlos, & descenderes! Et quia ima summis erant mutanda: homo in cœlum vehendus, Deus in terram mittendus; ideo eandem orat potentiam Psalm. 143. sic Inclina cœlos tuos, & descende. Illam admiratus idem Psalm. septuagesimo ait, Deus docuisti me. & cat. vt annunciem brachium tuum, potentiam tuam, & iustitiam tuam, vsq. in altissima, qua fecisti magnalia Deus, quis similis tibi.

7. Nec in potentia solum: sed & in humilitate quis similis tui? Ab extremo ad extremum: è Creatore creatura; è Domino seruus: imo Phil. 2. Exinanuit semetipsum, formam serui accipiens. Bene S. Greg. Nyss. in Dialog. cathed. 24. Magnū & excelsum quid operari, in Deo non est miraculum; sed naturæ eius consentaneum est. At in humilem & abiectum statum descendere, qui omnium supremus est; hoc omnem admirationem superat. S. Augustin. serm. 21. de temp. ait. Deum hoc facto seipsum viciſſe.

V. 8. Erant etiam mirantes puelli qualitates, & perfectionem; et si tener esset sapientiam, et si pleret: demum quod Luc. 4. plenus esset spiritu sancto. Nam teste Augustin. Epistol. ad Dardan. Vt in capite omnes sunt sensus, ita & in Christo omnes fuerunt gratiæ. Non tamen infinitæ, quia anima Christi fuit creata. S. Thom. part. 1. quæst. 7. art. 12. Ipse est, Coloss. 2. In quo omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi;

6. Ostendit potentiam Dei.

7. Humilitatem.

8. Attributa puelli.

diu; etiam infinitum in verbo. Inde pro infinitis, Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non autem pro nostris tantum; sed etiam pro totius mundi. Quam bene igitur vocatur nomen eius Admirabilis. Isa. 9. Regina Saba Salomonem mirabatur; iustius Maria Iesum. 3. Reg. 10.

Qui qua
mirantur.

VI. At folii iusti mirantes sunt Diuina: ut hic Maria Ioseph, Nam, 1. Profani ad fana stupent; ut milites Holofernis Iudithæ pulchritudinem stupentes, mirati sunt. Iudith 10. Nimirum secundum desideria sua ambulantes, & oserum loquitur superbiam, mirantes personas, quas tu gratia. Iudas in Canonica. 2. Iusti mirantur diuina, improbi turbantur ad eadem: Ut Herodes, & omnis Ierosolym. cum eo. Matth. 3.

Vxores de-
ferant viris

Nota: Ioseph prius, quam Maria ponitur. discant vxores deferre viris suis, quantumque sint. Sic Luc. 2. Ecce Pater tuus, & ego dolentes querebamus te. Eph. 5. Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Domino, Quoniam vir caput est mulieris, sicut Christus caput est Ecclesie. Sic Sara Genes. 18. Dominus meus vetulus est.

P A R S III.

De ruina, & signo.

Ecce posuit hic in ru. & in resur. mul. in 1. & in sig. cui cont. Et tuā ipsius an. pert. gladius. Hæc Matri putatur Simeon dixisse; non patri: Ut qui non esset victurus vsque ad passionem. Discite rerum instabilitatem iam læta sonant: mox tristitia canuntur.

Sententia
de ruina
& resur.

I. Porro ruina & resur. varij variè interpretantur. 1. Beda Theoph. ad credituros in Iesum interpretatur. 2. Orig. ad ruina suam suæ passionis ac mortis: resurrectionem vero multorum prædestinatorum ad vitam æternam.

3. Greg. Naz. ait, opera Christi alijs ad scandalum & damnationem; alijs ad salutem fore. Nimirum ut sol aquilam iu-

uat; vesperilionē oblædit: Ita Dominus Deut. 32. Ego occidam, & viuificabo: percutiam, & ego sanabo. 4. Glossa ait fore ruina vitiorum, & resurrectionem virtutum: multorum; eo quod peccata, uti & virtutes, nunquam sint sola; sed vnum aliud sequatur.

5. Mea est sententia fore multis ruina, occasionaliter: resur. vero casualiter. 1. Quia Ose. 13. Perditio tua ex te Israel: tantummodo auxilium tuum ex me, uti ex ipsa causa. 2. Dein animarum salutem, vel perditionem Simeon ipse verbis ijsdem ipe. etabat. 3. Vnde Ipse Ioann. 1. Ego sum resur. & vita. 4. Col. 2. Si consurrexistis cum Christo: Nulla autem est resurrectio, ubi ruina non fuit prius.

II. Nota Christum non esse ruina multorum: sed positum in ruina. *Pralati sunt ruina sape suis.* Nec enim est autor peccati; nec potest peccare ipse. At vero Pralati ipsi hodie multi sunt ruina sibi, & multis. 1. Ut fœmina æthiopem enixa, ideoque accusata, quæ consueffet cum Mauro: illa negans sic tutata innocentiam est; quod pectus in pariete æthiopem in conceptione fuisset intuita. Ut Aluarius de planctu Ecclesie. lib. 1. artic. 69. prodit. Ita monitrosa peccata vulgi esse constat per sæpe ex intuitu superiorum. 2. Oseæ 5. Audite hoc sacerdotes: quia vobis iudicium est, quoniam laqueus facti estis speculationi. rete expansum super Thabor. 3. Genes. 30. Oves Laban fœtus suos coloratos edebant ad colorem virgarum in canalibus obiectarum tempore conceptus: sic oves sunt Christiani: Canales sacramenta: virgæ, pastores: fœtus, exempla. Pastorum varietas varios fidelium mores, aut candidos aut atros causat. ut sunt, quæ cernimus; ita viuimus & sumus.

Nota. Cum S. Scriptura vitur voce Ruinas, semper grande excidium significari. Exod. 19. Caue, ne vnquam cum habita-

habitatoribus terra illius iungas amicitias, quia sunt tibi in ruinam, similiter Num. 6. Psalm. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Luc. 6. Et facta est domus illius ruina magna.

Christus
est signum
varie.

III. Et in signum cui. &c. In Script. vox signum plura significat. 1. Rem significantem. Sic salutis signo Cruci contradicendum ait. Nam ea, 1. Cor. 1. Iudaeis scandalum, gentibus stultitia est. 2. Miraculum. Actor. 5. Fiebant signa & prodigia multa in populo. Psalm. 73. Signa nostra non vidimus: iam non est propheta. Sic ortus, vita, exitus Christi vere signum & miraculum est, ei; contradicendum viuenti, mortuo; suscitato. 3. Foedus. Genes. 8. Arcum ponam in nubibus, & erit signum foederis inter me, & inter terram. Sic & Christus est signum foederis inter Deum & homines & seipsum Thren. 3. Tendit arcum suum, & posuit me quasi signum ad sagittam. Iob. 16. Posuit me quasi in signum.

O signum mirandum. 1. Signi signum sanguis Agni in superliminaribus, Exod. 12. contra Angelum exterminatorem. &c. 2. Serpens aeneus, Numer. 21. positus pro signo, qui percussus aspexerit eum, viuet. 3. Signum Ezechiae regi datum, fore sanandum, 4. Regum 20. Vis, ut ascendat umbra decem lineis, aut ut reuertatur totidem? 4. Signum Isai. 1. Leuabit signum in nationibus.

PARS IV.

De Anna inorando assiduitate.

1. Visitata à Christo.

I. Non decedebat de templo, &c. Orandi assiduitas laudatur; At Alger.

2. Præcipua.

3. Efficax est.

4. Signum gratiae varia.

1. Sic & dominus Luc. 6. erat pernoctans in oratione. 2. Fecit, & docuit Luc. 16. Oportet semper orare, & non deficere. 1. Thessal. 5. sine intermissione orate. 3. Iac. 5. Multum valet deprecatio iusti assidua. 4. S. Chrysost. li. 2. de orando Deum, ait. Cum videro quempiam non amantem orandi studium, nec huius rei

feruida vehementiq; curateneri; continuo mihi palam est, eum nihil egregia dotis in animo habere.

5. Ut auis raro excludit oua; quæ foue-
ri capta deserit; ita desertor orationis. 6. S. Aegidij vox est apud Surium tom. 7. Desistens ab oratione ob distractiones, similis est fugienti è praelio ante victoriam; quam perseuerantes ferunt.

7. Ut tabellarius non tantum literas perfert; sed & vrget responsum importunè: Talis sic oratio. 8. Iudith. cap. 8. in-
trepat Bethulia Sacerdotes ac ciues, ab oratione abstinentes: Qui estis vos, ait, qui tentatis Dominum? Posuistis vos tempus miserationis Domini? & in arbitrium vestrum constitulistis diem ei?

II. Iacob. Gen. 32. euitit importunitate, quod colluctator Angelus benedixit ei eo. 1. Vincis dem in loco. Lucta, erat oratio feruida. 2. Deum. Cantic. 1. Murenulus, vel, ut alia versio, tur-
tutes aureas faciemus tibi. Id est; assidue gememus tibi, ut turtur amisso compare.

At assiduitas ea tædiosa est. Non assuetis, inquam. 1. Ut arma Saulis erant Dauidi molesta. 1. Reg. 17. Non possum sic incedere: non enim usum habeo. Ergo sua leuiarmatura sternit Goliathum. &c. Sic nos humili oratione Dominica & salutatio-
ne Angelica. 2. Erit & hoc graue? Audi-
Hebr. 12. Omnis disciplina in præsentem quidem videtur non esse gaudij; sed maioris; postea autem fructum paratissimum exercitatus per eam redditur iustitiae Perora, facta recapitulatione per communicationem cum auditoribus.

DOMINICA I. POST EPIPHAN.

Cum factus esset Iesus annorum XII. Luc. 2.

Tobias 10. In Mediam missum Tobiam mater anxie, indies ad montes excurrens